

P
548

Mæppe	4
Eksp.	370
Arg.	1942
O. V.	
Jfr.	

F R I F A G B E V E G E L S E.

NR. 37

2. årgang

6. oktober 1942.

KÅMERAT

Titusener av norske arbeidere har i løpet av de siste ukene meldt seg ut av sine forbund som protest mot at deres organisasjoner blir brukt som rådsaker for quislings politikk. Det samme standpunkt har en rekke andre grupper av folket inntatt. Resultatet er ikke uteblitt: Quislings riksting er avblåst og all den stafasje og ståhei forradderne har laget omkring sitt ordinære riksmøte har ikke på noe måte kunnet dekke over det nederlaget NS har lidd.

Med dette har vi nådd vårt første mål. Riktig nok kunde vi vente at våre organisasjoner i denne vanskelige tiden så det som sin oppgave å hjelpe på vanskene ved matsituasjonen og lønsforholdene. Men vi visste samtidig at vi selv stod uten maktmidler og ikke kunde fremtvinge noen endring i disse forhold. Det var derimot planene om å kalle sammen et riksting, hvor landsorganisasjonen skulde danne en hovedhjørnestein, som gjorde det umulig for arbeiderne å oppretholde sitt medlemskap i organisasjonen lenger.

Gjennom skrivelser som er snappet opp fra nazimyndighetene - de er tidligere referert i Fri Fagbevegelsen - hadde vi fått beviser for at rikstinget get skulde tre sammen allerede den 25. september. Vi kunde ikke tåle å bli utnyttet i et politisk spill som hadde opent landsforraderi til formål. At vi hindret dette, kan vi idag fastslå som en betydelig seier. Dette vil være den norske arbeiderklasse til uvissnøelig heder.

Åren for denne seier tilkommer de titusener av fagorganiserte arbeidere. De reagerte spontant og energisk så snart de fikk høre hva som var igjære, og som sendte sine utmeldelser til forbundene. Over allt hvor situasjonen ble ordentlig kjendt sluttet medlemmene manjevt og systemaig opp om protestene. Desuten foreligger det tusenvis av utmeldelser som ikke er nådd fram til forbundene. Nazimyndighetenes svar på den mektige bølge av meningsyttringer som strømmet inn fra alle kenter av landet kunde ikke forbause noen: Det var terror og trusler, de gamle midlene. I mangdevis ble tillidsmennene ved arbeidsplassene innkaldt til gestapo og det norske statspoliti og stillet overfor uhyggelige trusler. Mange er også arrestert. Samtidig ble arbeidsgiverne innkaldt til tyskerne og maddelt at de vilde bli holdt personlig avsnarlig for ar arbeiderne ved deres bedrifter innstilte sine utmeldelser. Det ble gjort tydelig at vi sto overfor en unntakelsestilstand. Det er selvvinnlysende at de som under trussel om at deres navngitte kammerater vilde bli skutt, fandt det riktig å stoppe de fortsatte utmeldelser og i enkelte tilfelder trekke tilbake de som allerede var sendt. På tross av terroren og terrortruslene har vi ikke bare oppnådd å velte rikstinget, vi har samtidig gjort landsorganisasjonen til en død organisasjon. I en lederartikkel i "Norsk Arbeidsliv" som vi omtaler annet sted idag innrømmes det opent at den nazistiske fagorganisasjonen har fått et grunnkudd og at fagorganisasjonen går mot sin oppløsning. Men selv om resultatet blir at fagorganisasjonen nå går over enda, må en likevel være forberedt på at NS vil vinne nye midler for å fremme sine nazifiseringsplaner. Den seir vi har vunnet ved at quislings riksting foreløpig er utsatt, må forfølges. På alle områder hvor nazistene stikker hestehoven fram, enten det er i eller utenfor fagorganisasjonen, må arbeiderne være på vakt og vise den tilbake. Vårt endelige mål må vi aldri tape av syne. Kampen må fortsettes og aktiviteten økes inntil vi igjen kan bygge opp vår frie fagorganisasjon.

DE FAGORGANISERTES AKSJON

med nasistenes planer om å ta dem til inntekt for rikstinget fandt ikke bare uttrykk i masseutmeldelser fra forbundene. Spørsmålet om oppretholdelse av medlemskapet i organisasjonene er jo tross allt i første rekke et taktisk spørsmål. På enkelte arbeidsplasser, som er særlig utsatt, har en funnet det hensiktsmessig å fremme sine protester i en annen form. Slikkes har arbeiderne ved en av de støtteste bedrifter i Oslo gitt ~~xxxx~~ sin mening tilkjenne i følgende uttalelse:

Til forbundet.

Idet vi henviser til den kommisariske formanns uttalelser på Osloavdelingens møte om at det ikke vil bli noe riksting eller arbeidssamband i overskuelig fremtid og samtidig henviser til rikskommisars forordning av september 1941 om politisk virkeombud i fagorganisasjonen, protesterer vi på det kraftigste mot at fagorganisasjonen blir representert på et eventuelt riksting og et arbeidssamband som er stikk i strid med medlemmets interesser. Som følge herav har vi vedtatt å gi styret bemyndigelse til å trekke de event. av medlemmets innsendt utmeldelser tilbake.

ARBEIDSGIVERNE FULGTE PAROLEN

Tilslutningen til protestaksjonen mot quislings foreningslov og riksting fikk mannjavn tilslutning også på arbeidsgiverhold. Praktisk talt la seg ut av Industriforbundet. At også arbeidsgiverne fandt å måtte bøye av da navngitte kolleger ble arrestert og truet med skytning, føringer ikke den innsats de gjorde, og som sammen med arbeidernes aksjon førte til at naziplanene ble forhindret. Denne felles frontlinje som ble skapt, vil danne et verdifuldt grunnlag for vår fortsatte kamp.

KORUPSJONEN SATT I SYSTEM.

Det er ingen tilfeldighet at quisling har satt storsvindleren Alf Whist i spissen for nyordningen av næringslivet. Fra sine tidligere meritter kjenner denne beryktede person alle knep som er høvelige for en gjennomført korrupsjon. Og han har heller ikke ligget på lateiden. I et skriv til Foreren, datert den 17. september, gir han nøyaktig anvisning på hvordan NS næringsdrivende kan beskyttes. Personer som tidligere på grunn av karaktermangel eller faglig dyktighet ikke har kunnet hevde seg i konkurransen og som vel og merke er medlemmer av NS, bør selvsagt ha offentlig støtte. Herr Whist peker på hvordan disse NS næringsdrivende allerede er støttet, nemlig ved:

- 1 En tilfredsstillende varetildeling,
- 2 Opprettelse av NS brancheregister
- 3 Beskyttelser mot ødeleggende virkninger av beskatningen.

Med hensyn til punkt 1 er å merke at det under den rådende vareknapphet er så lett å selge. Grunnlaget for en næringsdrivendes økonomiske eksistens under de nåværende forhold med kontingentering og kvoter, er varetildelingen, og det gjelder derfor at NS forretningsfolk sikkes en rettferdig tildeling av kvoter og dessuten en kompensasjon for den borttømt som politiske motstandere driver. Dette opnås best ved at ledelsen av de institusjoner som har med kvotefordeling etc. å gjøre, besettes med NS folk. Handels og Forsyningsdepartementene er under sin nåværende ledelse fullt oppmerksom på dette og søker å varare NS forretningsfolks interesser. I tilfeller hvor kontingenteringsmyndigheten er gitt til andre instanser - næringsstyre, bransjeorganisasjon etc. - er det av stor viktighet at ledelsen også av disse ligger hos NS, og her følger jeg den linje å få inn gode NS folk overalt. Fler og fler av disse instanser kommer nå under NS ledelse, og partiets maktposisjon på næringslivets områder økes stadig. Ved siden av varetildelingen er autorisasjon og godkjenning av næringsdrivende et meget viktig felt. De prisutvalg etc., som har med dette å gjøre, besettes likeledes etterhvert av NS folk,

og man sikkrer derved partiets medlemmer mot de tidligere overgrep. Opprettelsen av NS Brancheregister ved ombudsmannens kontor, tar sikte på å skaffe NS næringsdrivende fortrinnsrett ved bestillinger fra tyske og norske myndigheter og andre som ønsker å komme i kontakt med positive firmaer. Dette økonomiske tiltaket vil stadig øke i betydning. Hva punkt 3 beskattningen angår, så er det selvsagt riktig at økede inntekter, som skyldes krigskonjungturene, blir ekstraordinært beskattet. For NS forretningsfolk er forholdet imidlertid ofte det at de pga. sin politiske innstilling har hatt unormal lav inntekt tidligere. Med sin positive innstilling er de under krigen gått sterkt inn for øket produksjon og skape verdier, men de rammes derfor ofte urimelig hardt av den ekstraordinære inntektskatt. Jeg tok i januar 1942 opp spørsmålet om å få avgjørelse av søknader om skattenedsettelse, som forvrningen åpner adgang til, overaltt til et utvalg av dyktige og rettferdige NS menn. Kort etter 1. februar lyktes det meg å få etablert denne ordningen, og jeg henviser i denne forbindelse til det p.m. til fylkesførerne av 25. juni d.a..-Disse dyktige og rettsindige NS menn er i det omtale promemorandum til fylkesførerne, herrene:
Dir. B. SCHLYTTER-MENRIKSEN, DISP. HERMANN WERNER og BYRÅSJEF ANGELL-OLSEN.

Vi er ikke i tvil om at dette utvalg vil sørge for en rimelig beskattning av NS næringsdrivende. Her som ellers er korrupsjonen satt i system.

UKENS SMIL

Da ministerpresidenten i sommer besøkte Tolga, lyktes det bygdens notoriske tomsing å trengse seg fram til ham. Hans høyeste ønske var å trykke førerens hånd, så adjutanten, som presenterte tomsingen for quilling. Rørt strakte føreren hånden ut mot tomsingen og sa med hjertelighet: "Det er menn som deg vår bevegelse trenger".

KUNSTNERNE

Vilnevns forleden at en rekke kjendte musikere var nektet å leie Aulaen av kulturreppløsningsdepartementet. Nå har deres kolleger gjort felles sak og sagt fra seg alle engasjementer. Skuespillerne i Nasjonalteateret har nektet å medvirke i Finn Halvorsens nye skuespill. Kunstnerne holder sin front ubrutt.

ALT INNSKREVET REISEGØDS

blir nå kontrollert av NS politiet, som går meget grundig tilveks. Var derfor forsiktig.

AV DE 50 GIDSLER

som ble tatt i Trondheim og sendt i konsentrasjonsleiren Falstad er det når 4 igjen. Det er Dr. Karl Viggo Lange, Proff. Thams-Lyche, politifulmektig Østerberg og journalist Jacobsen fra Arbeideravisen.

FINNLANDES STILLING FORTVILET

En finsk avis skrev for en kort tid siden en ganske betegnende artikkel om potet og grønnsakmangelen i byene: Det er vanskelig, ja umulig å tenke seg at samme elendig som forrige vinter skulde gjenta seg kommende vinter. Også befolkningens utholdenhet har dog en grense.

FORSTANDER MORTENSEN

som av nazibiskob Frøyland ble ordinert til prest forleden, er en sjofel angiver. Det er således han som står bak beslagleggelsen av de to radioapparater i Haidal, som avisen nylig meldte om. Ifjor vinter var Mortensen nemlig forstander ved pinsmenigheten i Haidal. Og gjorde seg da

til venns med bl. a. noen ungdommer på stedet. Bl. a. spurte han da det ikke var noe som hadde radioapparat, så han kunde få høre på London. En ung gutt fortalte da at han hadde et apparat, men at det var ubrukkelig. Mørtensen gjorde apparatet istand og sammen lyttet de på London. Nå har han altså utsatt sine tidligere venner for gestapost brutalitet udelukkende for å oppnå gunst hos sine nazistiske foresatte.

TYSK BEDØMMEELSE AV SOVJETTS RESERVER.

Dansk "politikken" gjengir 21. september i en interesant artikkel en tysk bedømmelse av Sovjet Samveldets reserver. Det fremgår tydelig at tyskerne har begått en skjebnesvanger feil og undervurdert de russiske resurser og at de nå må forberede seg på en langvarig krig i øst som følge av de umåtelige resurser Samveldet ennå rår over. Det heter i artikkelen: Di siste statistiske tabeller vedrørende Samveldets produksjon er fra 1938, og delvis bittere erfaringer har vist at allerede disse med vilje tilslørte forskjellige kjendtgjøringer, som først kom til Europas kjennskap etterhånden som de tyske hærer rykket frem i Sovjet-Unionen. Om utviklingen etter 1938 vet man så godt som intet. Man vet ikke i hvor høy grad det allerede i framtid var lykkes Russland å gjennomføre den annen 5. års plans framøynte flytting av storindustrien fra vest til øst, man vet ikke hvilke lager av råstoffer og levnetmidler Samveldet rår over, man vet ikke hvilket omfang planene om å gjøre Kasakhstan bak Ural til et nytt Ukraina er blitt realisert, dels innen krigen kom, dels under Ukrainas erobring, man vet ikke om det er lykkes å utbygget et trafikknnett øst for Volga, hvilken kapasitet trafikken øst og nord for det Kaspiske hav og i Sibirien er drevet fram til, eller hvor rike malmlagene i Ural er. I Artikkelen som er gjengitt etter DEUTSCHE UKRAINA ZEITUNG heter det videre: At Sovjet Unionen praktisk talt uhemmet kan utnytte følgende områder: Mellom Russland med Moskva som centrum, har finns en høyt utviklet maskinindustri, hele den russiske bilindustri, den overveiende del av tekstilindustrien, og hovedfabrikkene for framstilling av syntetisk kautsjukk. Nord Russland med hele treproduksjonen. Øst Russland med et malmerikt Ural, Sibir som kan levere kull til de uraliske malmerker, og det fjernøstlige område som bladet dog på grunn av de trafikale vansker ikke tillegger noen betydning for krigsførselen. Det opplyses videre at etter tysk oppfatning har russerne ennå i behold over 50 % av havre og hveteproduksjonen, mer en 60 % av rugproduksjonen, mens bare 37 % av solsikkearielene ligger innenfor disse områder. Av hester, kuer, geiter, sauer er over halvparten i behold. Russland rår ennå over 39 % av sin tidligere kullproduksjon, Av malm har det 40 % av Bauxitt over 60 %, av kobber over 93 %, av bly 87 %, av tinn 33%, av zink 47 % og av nikkel 80 %. Industrien for framstilling av verktøymaskiner er for over 55 % vedk. fortsatt i russisk besittelse, og for tekstilindustrien er tallet nesten 80 %.

LEDERARTIKKELEN I NORSK ARBEIDSLIV.

Etttersom de fagorganiserte arbeideres utmeldelser begynte å strømme inn i tusenvis til de enkelte fagforbund, har en kunnet iakttatt en stigende nervøsitet som tilslytt antok karakteren av fulstendig hysteri blandt nazipamper og overløpere. Den nederlagsstemning som preget forødderne da de fikk arbeidernes hat og forakt mot dem selv og den proletituerte organisasjon dokumentært, kan en best lese seg til i en redaksjonell artikkel i norsk arbeidsliv. Fagorganisasjonens historisk er rik på historisk beretninger om forsøk på anslag mot dette viktige instrument til veretakelse av arbeidernes interesser. Disse anslag førte ikke fram fordi arbeiderne sjøl uansett divergerende oppfatninger ellers slo ring om det som var bygget opp gjennom generasjoners kamp og offer. Idag er situasjonen den at de som vil fagorganisasjonen til livs, er sterkere og livskraftigere en noensinde, mens forøvdert er svekket fordi endel organiserte arbeidere har lat seg lokke

eller true over i fiendens leir. Vi er idag faktisk oppå i den situasjon at en for alvor reiser spørsmålet om ikke fagorganisasjonen går ut sin oppløsning. Slik innledes denne hykleriske artikkel, skrevet av folk, hvis eneste innsats var at de var med og dolket i bakholdsangrep den fagorganisasjon som er arbeiderklassens beste og eneste våpen i kampen for frihet og rettferd. Idag står den samme organisasjon i fiendens tjeneste og samtidig rettet mot sine egne medlemmers livsinteresser.

DE NORSKE ARBEIDERE AV IDAG

forlanger altså av sine ledere at de skal legge resultatene på bordet i kroner og ører, i grønnsaker og poteter. Det er bare det hvert enkelt kan få i klingende mynt som teller, ikke det som kan bevares og sikkes tross pågang angrep krig og krise. Er potetene for små og kålhodene for små, så snur de djervt og resolutt hele organisasjonen ryggen. Slik lyder det lenger uti den gråtkvalte artikkel. Vi kan bare føye til: for en uforstandig arbeiderklasse. Tenk å forlange av sin organisasjon som riktig nok er bygd opp for å vareta sine medlemmers økonomiske interesser, at den skall legge resultatene på bordet i kroner og ører. Det har aldri følt de komiske inn at arbeiderne kunde ha andre interesser av sitt medlemskap enn å få lov å betale kontingent og således sørge for at deres ledere altså de komiske, kunde ha det rgyt og godt.

STÅR FAGORGANISASJON FORAN SIN OPPLØSNING

spørres det engstelig om videre, og artikkelen fortsetter: Ja, den gjør det, hvis de fagorganiserte arbeidere fortsatt gjør felles sak med sine fiender. Hvorfor ialvorden skulde de som med ærlig vilje har gått inn for å skaffe arbeiderne innflytelse og plassisjon under nye og vanskelige forhold, fortsette dette utakknemlige arbeide? Hvorfor skyldes de hjelpe folk som er så håpløst enfoldige at de ikke en gang orker å løfte en finger for å hjelpe seg selv? Hvorfor skulde de og det parti de tilhører legge to pinner i kors for å redde en organisasjon som er så forhatt av alle, fra arbeiderne selv til deres reaksjonære bestevenner? Til all denne kvalme svada er det tilstrekkelig å konstatere at forræderne selv ser og innrømmer at den fagorganisasjon de har besudlet og ødelagt med sine judashender, er forhatt av arbeiderne. Når arbeiderne innti denne dag formelt har oppretholdt si medlemskap og betalt sin kontingent, så skyldes det ene og alene det forhold at de innser at ennå er ikke tiden inne til å ta kampen opp mot gestapos brutale terror og de tyske basjonetter. Hvis de forrædere, som ikke bare solgte sin organisasjon, men også sit land til fienden for egen vinnings skyld, ikke hadde denne samme fysiske makt å støtte seg til, vilde de ifølg ha opplevd en ganske annen reaksjon hos arbeiderne enn den som ga seg uttrykk i masseutmeldelsen av fagorganisasjonen. Ydmykelsen ved fortsatt å tilhøre den nazistiske fagorganisasjonen ble for stor da det også ble kjent at den skulde la seg representere på quislings riksting. Derfor kom den spontane utmelding av forbundene. Men arbeiderklassen ønsket ikke å offere livet til de gode kammerater som gestapo sikket seg som gidsler. Derfor ble utmeldingene formelt trukket tilbake. Resultatet kan imidlertid summeres slik: At quislings riksting ble utsatt på ubestemt tid på tysk ordre. Og hele verden vet at de norske arbeidere bare oppretholder eit medlemskap i fagorganisasjonen, truet av de tyske basjonetter. Derfor betegner de siste dagers hendelser det endelige nederlag for nazipampene. Arbeiderklassen fortsetter derimot etter nye linjer sin egen kamp for en

FRI FAGBEVEGELSE.
